

בס"ד. ליל א' דחג השבועות (לפנות-בוקר), ה'תשכ"ט

(הנחה בלתי מוגה)

בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע מה לילוד אשה בינינו, אמר להן לקבל תורה בא, אמרו לפניו חמדה גנוזה וכו' אתה מבקש ליתנה לבשר ודם, מה אנוש כי תזכרנו גו' מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים⁵, אמר לו הקב"ה למשה החזיר להן תשובה וכו', אמר להן למצרים ירדתם וכו' אב ואם יש לכם וכו' יצה"ר יש ביניכם וכו', מיד כל אחד ואחד נעשה לו אוהב ומסר לו דבר, שנאמר⁶ עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות⁷. וצריך להבין, הרי פשיטא שבקשת המלאכים תנה הודך גו' היתה שתנתן להם התורה ברוחניות, שזהו שאמרו חמדה גנוזה כו', כפירוש המהרש"א בחדא"ג דהיינו נסתר וגנוזות התורה, וא"כ, מה השיב להם משה למצרים ירדתם כו' יצה"ר יש ביניכם, הרי הם ביקשו שתנתן להם התורה ברוחניות⁸. וביותר אינו מובן, שהרי גם למטה הי' ענין התורה ברוחניות, דהנה אמרו רז"ל⁹ מעולם לא פסקה ישיבה מאבותינו, אברהם זקן ויושב בישיבה, וכן יצחק וכן יעקב ובניו וכו', וכיון שהי' זה לפני יצ"מ, שאז לא היו שייכים כו"כ דברים, בהכרח לומר שהלימוד הי' ברוחניות הענינים¹⁰, ומזה מובן במכ"ש שלמעלה שייך לימוד התורה ברוחניות, שהרי אם למטה המשיכו כל הענינים ברוחניות אע"פ שהפעולה היתה ע"י ענינים גשמיים (כמו הפעולה דמצות אפה והכנסת אורחים דאברהם, חפירת הבארות דיצחק והמקלות דייעקב), עאכו"כ שיכול להיות ענין התורה ברוחניות למעלה. וא"כ יוקשה ביותר מה השיב משה להמלאכים על בקשתם שתנתן להם התורה ברוחניות, למצרים ירדתם כו' יצה"ר יש ביניכם. ולאידך גיסא צריך להבין בקשת המלאכים תנה הודך על השמים, הרי מקודם לכן הי' להם ענין התורה, כפי שמצינו שישנו לימוד התורה במתיבתא דרקייע ומתיבתא דקוב"ה¹¹, וענין זה הי' גם קודם מ"ת. ובפרט שמ"ת הי' חידוש גדול, שלכן הוצרך להיות קולות וברקים כו', עד כדי

(5) יומא כת, ב.

(6) ראה גם שם ע' רכא.

(7) ראה ב"מ פו, א.

(1) תהלים ח, ב.

(2) שם סח, יט.

(3) שבת פח, ב ואילך.

(4) ראה גם סה"מ תרכ"ט ע' רכב.

כך, שזהו ענין שהי' רק פעם אחת במשך כל הבריאה⁸, וזהו מעין דלעתיד כו"ו, וא"כ, מה בקשו המלאכים תנה הדרך על השמים, דלכאורה, איזה חידוש הי' בנתינת התורה למעלה.

(ב) **ויובן** ע"פ המאמר ד"ה וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר שנאמר לפני מאה שנה, בשנת תרכ"ט¹⁰, דצריך להבין מ"ש לאמר, שלכאורה תיבת לאמר הוא מיותר. והיינו, דפירוש לאמר הוא לומר לאחרים, וכיון שבמ"ת נכחו כל הנשמות, וכמ"ש¹¹ את אשר ישנו פה גו' ואת אשר איננו פה, וכדאיתא בפרקי דר"א¹² שהיו שם הנשמות שהיו כבר בעוה"ז, והנשמות שעתידים להיות, ואפילו נשמות הגרים, א"כ, אינו מובן מהו הלשון לאמר. וגם אין לומר שחלקם שמעו מפי הקב"ה בעצמו וחלקם שמעו ע"י ממוצע, שהרי אמרו רז"ל בילקוט¹³ כשהי' הקב"ה מדבר הי' כל אחד מישראל אומר עמי הדיבור מדבר, שנאמר¹⁴ אנכי הוי' אלקיך, ולא נאמר אלקיכם, וכפי שמבאר בהמאמר, שממ"ש בלשון יחיד משמע שנתייחד הדיבור עם כל אחד, ומוסיף בהמאמר מ"ש במדרש¹⁵ שלפי כח של כל אחד שמעו הדברות, הבחורים לפי כחן והזקנים לפי כחן והקטנים לפי כחן, והיינו, שזה שנתייחד הדיבור עם כל אחד הי' לא רק מצד הנותן, אלא גם מצד המקבל, ונמצא, שכל אחד מישראל שמע בעצמו הדברות, ולא היו צריכים לממוצעים, וא"כ אינו מובן מ"ש לאמר.

(ג) **ולבאר** זה מביא בהמאמר מ"ש בתהלים קאפיטל ס"ח¹⁶ (בגימטריא חיים), רכב אלקים רבותיים אלפי שנאן אדניי במ סיני בקודש, ואיתא בילקוט¹⁷ בפירוש אדניי במ, ששמו של הקב"ה משותף בשמו של כל מלאך, מיכאל גבריאל רפאל. ומבאר בהמאמר, שכיון שמשותף בהם שם אל, והרי העיקר הוא בחי' השם שהוא החיות של הדבר ההוא [כידוע תורת הרב המגיד¹⁸ עה"פ¹⁹ וכל אשר יקרא לו האדם נפש חי' הוא שמו, וכמבואר בשער היחוד והאמונה²⁰ ששמו אשר יקראו

(8) סה"מ תרמ"ז ע' פז. תרנ"ו ע' שנו. המשך תרס"ו ע' כג. ע' תקמו. המשך תער"ב ח"א ע' שסו. סה"מ תש"ט ע' 57. ועוד.
 (9) תניא פל"ו.
 (10) סה"מ תרכ"ט ע' ריב ואילך.
 (11) נצבים כט, יד.
 (12) פרק מא.
 (13) יל"ש יתרו כ, ב (רמז רפו).
 (14) יתרו שם. ואתחננו ה. ו.
 (15) שמו"ר רפכ"ט.
 (16) פסוק יח — הקאפיטל שהתחילו לומר בי"א ניסן שנה זו (ראה סה"מ י"א ניסן ח"א ע' 1 ואילך).
 (17) יתרו רמז רפו. תהלים רמז תשצו.
 (18) אור תורה ד, סע"ב ואילך.
 (19) בראשית ב, יט.
 (20) פ"א.

בלשון הקודש הוא חיותו של הדבר הנקרא בשם זה], לכן עומדים המלאכים בתכלית הביטול, ועד שבשעת השליחות נקראים בשם המשלח, כמ"ש²¹ ותקרא שם הוי' הדובר אלי', דאף שקאי על המלאך, מ"מ, נקרא בשם הוי', שזהו מצד הרגש הביטול של המלאך בשעת השליחות, שאינו תופס מקום כלל לפני חיות אלקות השורה בתוכו.

וממשיך בהמאמר בדברי הילקוט שם: ואל תאמר בהם (במלאכים) בלבד, אלא אף כשבא ליתן תורה לישראל בלשון הזה נתנה ופתח בסיני אנכי הוי' אלקיך, וזהו מ"ש אדניי במ סיני בקודש, שכשם שאדניי במ, בשמו של הקב"ה משותף במלאכים, כמו"כ סיני בקודש, שבמ"ת שיתף הקב"ה שמו בכאו"א מישראל, באמרו אנכי הוי' אלקיך. ויתירה מזה, שיש מעלה בנש"י על המלאכים, שהרי בנש"י כתיב²² כי חלק הוי' עמו, שהם נמשכים משם הוי', משא"כ המלאכים נמשכים משם אלקים [כמבואר באגה"ת²³ שכל צבא השמים ואפילו המלאכים הם מבחי' חיצונית החיות כו' שנקרא בשם רוח פיו, כמ"ש²⁴ וברוח פיו כל צבאם, והו"ע שם אלקים שהוא בחי' חיצונית לגבי שם הוי'], אלא שמצד ירידת הנשמה למטה (שהיא ירידה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא²⁵) והעלם והסתר הגוף, שזהו"ע למצרים ירדתם שמשום זה הנה יצה"ר יש ביניכם, לכן לא נרגש בהם הביטול, אך בשעת מ"ת, שהי' ביטול הגזירה, שעליונים ירדו לתחתונים ותחתונים יעלו לעליונים²⁶, אזי שיתף הקב"ה שמו בישראל, ושיתוף זה הוא לא רק מצד הנשמה, אלא גם מצד הגוף, שהרי שיתוף זה בא ג"כ כפי שהנשמה מלובשת בגוף, ועי"ז נעשה גם אצלם ענין הביטול כמו במלאכים (ובאופן נעלה יותר מכמו שהוא במלאכים, כדלקמן), ולכן מצינו במשה שאמר ונתתי מטר ארצכם גו' ונתתי עשב וגו'²⁷, דאע"פ שמטר הוא מהדברים שלא נמסרו לשליח, כמארז"ל²⁸ ג' מפתחות בידו של הקב"ה שלא נמסרו ליד שליח, ואחד מהם הוא מפתח של גשמים, מ"מ, אמר משה ונתתי מטר ארצכם גו', דלכאורה, מאחר שבמשנה תורה מדבר משה בעד עצמו²⁹, הול"ל ונתן ה' מטר, אך

(21) לך לך טז, יג. וראה תניא אגה"ק	(26) שמו"ר פי"ב, ג.
סכ"ה (קמא, סע"א).	(27) עקב יא, יד-טו.
(22) האזינו לב, ט.	(28) תענית ב, א.
(23) פ"ד (צד, א).	(29) ראה הקדמת הרמב"ן לפירושו
(24) תהלים לג, ו.	עה"ת.
(25) לשון תז"ל — חגיגה ה. ב.	

הענין הוא³⁰, לפי שהי' בטל בתכלית לגבי דבר הוי' שדיבר בו, וכמ"ש³¹ ונחנו מ"ה, שלא הי' מציאות כלל לעצמו. ועד"ז הוא גם בכ"א מישראל, אלא שבפרטיות ובגלוי הרי זה אצל משה.

ד) **וממשיך** בהמאמר, שעז"נ³² וידגו לרוב בקרב הארץ, דפירוש וידגו היינו כמו דגים שבים, דקאי על המלאכים שנקראים בשם נוני ימא³³, היינו בחי' עלמא דאתכסיא, שהברואים שבו הם בדוגמת דגים שבים, שמרגישים שהים הוא מקור חיותם, ומיד כשפורשים מן הים נעשה אצלם היפך החיים³⁴, ועד"ז הוא במלאכים דעלמא דאתכסיא, שהם מרגישים שכל מציאותם הוא מקורם המהווה אותם, משא"כ בעלמא דאתגליא, שזהו"ע דארץ, שלא מורגש מקור החיות. ועז"נ וידגו לרוב בקרב הארץ, שגם נשמות המלובשים בגופים שהם בקרב הארץ, בחי' עלמא דאתגליא, יהיו בבחינת נוני ימא, שיורגש בהם שכל מציאותם הוא המקור המהווה אותם. ומביא על זה מארז"ל³⁵ גבי ר"ע שבשעת גזירת המלכות הי' מקהיל קהילות ברבים ועוסק בתורה, וכשאמרו לו אי אתה מתיירא מפני מלכות, השיב במשל מדגים שבים, שכשפורשים מן הים מיד נעשים היפך החיים, ועד"ז הוא גם בישראל, שכל מציאותם היא התורה, שהיא המקור המחי' את כל המציאות.

ומוסיף בהמאמר לבאר מ"ש וידגו לרוב, שההפרש בין דגים סתם לידגו לרוב, הוא ע"ד ההפרש שנתבאר במ"א³⁶ בין חסד לרב חסד, דאית חסד ואית רב חסד³⁷, שזהו חסד דא"א, ועד"ז הו"ע וידגו לרוב, שבים עצמו הוא בחי' גבוה, כי גם בעלמא דאתכסיא יש חילוקי מדריגות כו'. והענין בזה, דהנה, אף שהמלאכים נקראים נוני ימא, שהם בבחי' עלמא דאתכסיא, הרי הם בעולמות בי"ע (כידוע שיש מלאכים דבריאה דיצירה ודעשי'), שעז"נ³⁸ ומשם יפרד, שזהו כבר איזה מציאות כו', משא"כ בעולם האצילות אין מלאכים³⁹, וזהו שהמלאכים נבראו ביום

(35) ברכות סא, ב.
 (36) ראה אוה"ת וירא צ, א ואילך. סה"מ
 תרכ"ז ע' קצח ואילך. עטר"ת ע' קיח ואילך.
 ובכ"מ.
 (37) ראה זח"ג (אדר"ר) קלג, ב. קמ, ב.
 (38) בראשית ב, י.
 (39) ראה פרדס שער טז (שער אבי"ע)
 פ"ד.

(30) לקו"ת בחוקותי ג, א.
 (31) בשלח טז, זח.
 (32) ויחי מח, טז. וראה גם ביאורי הזהר
 לאדמו"ר האמצעי שבהערה הבאה (מב, ג
 ואילך).
 (33) ראה זח"ב מח, ב ובמקדש מלך שם.
 ובכ"מ. ביארה"ז לאדהאמ"צ לזהר שם (מא,
 2).
 (34) ראה ע"ז ג, ב.

ב⁴⁰, משא"כ ביום א' ה' הקב"ה יחיד בעולמו⁴¹, ודוגמתו בעולמות הוא עולם האצילות שנקרא עולם האחדות⁴², שבו אין מלאכים. וגם כפי שהמלאכים הם מושרשים בעולם האצילות, הרי שרשם הוא רק מהכלים, וגם מה ששייכים לאור, הרי זה רק להארה השייכת לכלים. ועוד זאת, שמצינו שהמלאכים יש להם גוף⁴³, ומשום זה⁴⁴ שייך שגם במלאכיו ישים תהלה⁴⁵, והיינו, שבשעת השליחות אזי המלאך הוא בטל בתכלית, שלכן שייך לקוראו בשם הוי' (כנ"ל), אבל שלא בשעת השליחות, הנה הגם שלא שייך במלאכים העדר מילוי הרצון, מ"מ, יכול להיות שיחסר אצלם בהביטול, שלא יהי' הביטול בתכלית, ומשום זה הנה במלאכיו ישים תהלה. וע"פ המבואר במ"א⁴⁶ מוכן שמצד זה שיש להם גוף שייך שיהי' במלאכיו ישים תהלה אפילו בשעת השליחות. אמנם, ע"י החידוש דמ"ת שנשמות שבגופים נעשים בבחי' הביטול כמו דגים שבים, הנה עז"נ וידגו לרוב בקרב הארץ, שהדרגא הכי נעלית בביטול (וידגו לרוב) היא בקרב הארץ דוקא, שיהי' הביטול במדרגה נעלית יותר מכמו שהוא במלאכים, והיינו, דכיון שהנשמות נתלבשו בגופים, בהכרח שיומשך ממקום גבוה יותר, כי כל הגבוה יותר יכול להשפיל את עצמו ביותר. וזהו מ"ש⁴⁷ כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה, שקאי על מ"ת, שנמשל למרכבה של סוסים דוקא, שלמעלה מבחי' המרכבה דכרוב קל של המלאכים⁴⁸, והיינו, כמו שאנו רואים שהסוס יכול להוביל את האדם ע"ג הר גבוה וכמו"כ להוריד ממקום גבוה למקום נמוך מאד שהאדם בעצמו לא הי' יכול לבוא שם, שזהו ענין הגילוי שהי' במ"ת, שעליונים ירדו למטה והתחתונים יעלו למעלה.

(ה) **ועפ"ז** יובן מה שביקשו המלאכים תנה הודך על השמים, דכיון שמציאות המלאכים והתהוותם היא באופן דמשם יפרד, שלכן הם בבחינת מציאות מורגשת, ומשום זה שייך שיהי' במלאכיו ישים תהלה, לכן בקשו תנה הודך על השמים, שתתבטל הגזירה דעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה, דהיינו שאצילות ירד לבי"ע,

44 ראה סידור עם דא"ח עג, ד. הובא באוה"ת נ"ך ח"א ע' תרסא.
45 איוב ד, יח.
46 ראה בחיי בראשית ג, ו. וירא יט, יג. אוה"ת נ"ך שם ע' תרס ואילך.
47 חבקוק ג, ח. וראה לקו"ת שה"ש יא, סע"ב ואילך.

40 ב"ר פ"א, ג. פ"ג, ח.
41 ב"ר שם. פרש"י בראשית א, ה.
42 ראה לקוטי הש"ס להאריז"ל מסכת שבת כתחילתו. ובכ"מ.
43 רמב"ן בסוף שער הגמול. הובא בתו"א בראשית ד, ב. לקו"ת ברכה צח, א.

שזהו"ע מתן תורה, שהרי אורייתא מחכמה נפקת⁴⁸, ובחי' החכמה בעולמות היא בחינת עולם האצילות⁴⁹, ונמצא, שכאשר נתתן להם התורה אזי יהי' המשכת האצילות לבי"ע, ועי"ז יתוקן הענין דבמלאכיו ישים תהלה. ועל זה ענה להם משה למצרים ירדתם כו' יצה"ר יש ביניכם, שהמכוון בזה הוא, שמ"ת הו"ע המשכת העצם, והיינו, שלא כבקשת המלאכים תנה הודך, הארה בלבד, שמשום זה יכולים גם הם לקבל התורה, אלא התורה נמשכה מבחינת העצם, וכמ"ש⁵⁰ נעלמה מעיני כל חי, וכמ"ש⁵¹ ואהי' אצלו גו' שעשועים גו', וכידוע⁵² שמ"ש אורייתא מחכמה נפקת, היינו שהתגלותה הוא בחכמה, מחכמה נפקת דייקא, אבל באמיתית הענין נמשכת התורה מהעצם, מבחי' פנימיות הכתר. וזהו שהשיב להם משה למצרים ירדתם כו', דהמשכת העצם הוא למטה ביותר דוקא (כדלקמן). ועפ"ז יובן ג"כ מעלת מ"ת על המצוות שקיימו האבות, דהנה כתיב⁵³ לריח שמניך טובים שמן תורק שמך, ואיתא במדרש⁵⁴ כל המצוות שקיימו לפניך האבות ריחות היו, אבל אנו שמן תורק שמך, כאדם המריק מכלי אל כלי, היינו שהמצוות שקיימו האבות היו בחינת ריח בלבד, שאינו עצם הדבר, משא"כ במתן תורה ניתן העצם, שזהו"ע שמן תורק שמך, כאדם המריק מכלי אל כלי, שנמשך עצם הדבר, וכדאיתא בזהר⁵⁵ ע"פ⁵⁶ ויקחו לי תרומה, לי כלומר אותי, אותי אתם לוקחים⁵⁷, דהיינו המשכת העצם, שזהו מה שניתן במתן תורה, שאז בטלה הגזירה דעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה.

והענין בזה, דהנה, כדי שיוכל להיות ביטול הגזירה שעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה, בהכרח לומר שזהו ע"י כח עליון מאד, שלגבי' התחתון והעליון הם בהשוואה ממש. ויובן ע"פ המבואר⁵⁸ בענין א"ל דעות הוי"ע⁵⁹, דעות תרינן⁶⁰, שהם ב' דעות, דעת עליון ודעת תחתון, דעת עליון שלמעלה יש ולמטה אין, ודעת תחתון שלמטה יש ולמעלה אין, וענינם בעבודה הוא יחו"ע ויתו"ת, ובכדי שיתחברו

48) זח"ב סב, א. פה, א. קכא, א.
 49) ראה דרמ"צ קכט, סע"ב. ובכ"מ.
 50) איוב כח, כא.
 51) משלי ח, ל. וראה תניא קו"א קסא, פ"ל, יג.
 52) ראה תו"א יתרו סח, א. לקו"ת פ' א.
 53) ראה כג, ד. ובכ"מ.
 54) שמואל"א ב, ג.
 55) ראה תמו"ז תס"ט בתחילתו.
 56) זח"ב סב, א. פה, א. קכא, א.
 57) ראה דרמ"צ קכט, סע"ב. ובכ"מ.
 58) איוב כח, כא.
 59) משלי ח, ל. וראה תניא קו"א קסא, פ"ל, יג.
 60) ראה תו"א יתרו סח, א. לקו"ת פ' א.
 א. ראה לקו"ת במדבר ז, א. ובכ"מ.
 52) ראה לקו"ת במדבר ז, א. ובכ"מ.
 53) שה"ש א, ג.
 54) שהש"ר פ"א, ג (א).

יחדיו, הרי זה דוקא ע"י מדריגה כזו שהיא למעלה לגמרי מב' דעות אלו. וכמו"כ הוא גם בענין עליונים ירדו למטה ותחתונים יעלו למעלה, שבכדי שיוכל להיות חיבור עליון ותחתון, הרי זה רק בכח עליון גבוה מאד, ששם עליונים ותחתונים הם בהשוואה, שזהו אמיתית ענין הסובב, בחי' פנימיות הכתר, שהו"ע אנכי. וזהו ג"כ מ"ש אנכי הוי' אלקיך, דבכדי ששם הוי' יומשך למטה להיות אלקיך, כוחך וחיותך, הרי זה רק ע"י אנכי, שהוא למעלה משניהם. וזהו"ע שמן תורק שמך, שבמ"ת נמשך העצם, ועי"ז הי' יכול להיות שהעליונים ירדו למטה והתחתונים יעלו למעלה. וזהו שמ"ת הי' למטה דוקא, לפי שהמשכת העצם יכול להיות דוקא למטה בעוה"ז הגשמי. וזהו ג"כ ענין וידגו לרוב בקרב הארץ, שדוקא למטה בקרב הארץ יכול להיות וידגו לרוב.

אך עדיין צריך להבין, מהו הטעם שהמשכת העצם הוא למטה דוקא, דעם היות שישנו הכלל שכל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר⁶¹, מ"מ, הא גופא צריך להבין למה הוא כן. והענין יובן ע"פ המבואר בכ"מ, שדוקא למטה יש ניצוצות נעלים ביותר⁶², וזה ג"כ מה שנתאוה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים⁶³ דוקא, דהיינו כדי שיהי' כירור ניצוצות אלו. והכח לזה הוא ע"י המשכת העצם, שזהו"ע אנכי הוי' אלקיך, שאנכי ר"ת אנא נפשי כתבית יהבית⁶⁴, היינו⁶⁵, שהקב"ה נתן את עצמו בהתורה, שזהו"ע המשכת העצם שהי' במתן תורה. וזהו גם מ"ש וידבר אלקים גו'⁶⁶, ולא כתיב וידבר הוי', כמו בכ"מ⁶⁷, והיינו, שאין זה כמו בכ"מ שנזכר שם אלקים שמורה על השפעה שהיא באופן של גבורות וצמצום, אלא הפירוש דשם אלקים שנזכר במ"ת הוא להורות על תוקף ועוצם ותגבורת ההשפעה⁶⁸. וזהו ג"כ מה שמבאר בהמשך המאמר⁶⁹ בפירוש וידבר גו' לאמר, שלכאורה תיבת לאמר הוא מיותר (כנ"ל ס"ב), אלא שזהו שניתן הכח לכאו"א מישראל שכאשר יקרא בתורה יהי' הקב"ה קורא

66 (66 יתרו כ, א.
67 (67 ראה ד"ה וידבר אלקים את כל הדברים האלה עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' תמח ואילך).
68 (68 ראה סידור עם דא"ח רמו, א"ב. ד"ה ויתן לך אלקים תשכ"ח (תו"מ סה"מ חשון ע' שלט ואילך).
69 (69 סה"מ שם ע' רכג.

61 (61 שערי אורה שער הפורים נח, א ואילך. סה, א ואילך.
62 (62 ראה לקו"ת פ' ראה יט, ג.
63 (63 ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז.
ב"ר ספ"ג. במדבר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
64 (64 שבת קה, א (כגירסת העין יעקב).
65 (65 ראה לקו"ת שלח מח, סע"ד ואילך.

ושונה כנגדו⁷⁰, שזהו המשכה עצמית, וכמו במ"ת ממש, וכמו"כ בקיום המצוות, שכאשר איש ישראל עושה מצוה אזי גורם וממשיך שהקב"ה יעשה אותה ג"כ, וכמארו"ל⁷¹ ע"פ⁷² מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל, מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות, והיינו, שמה שהוא ית' עושה זהו ע"י שאומר לישראל לעשות כו'⁷³, שכל זה הוא לפי שבמ"ת נמשך העצם.

ז) וזהו הביאור בכללות הסיפור דטענת המלאכים ותשובת משה קודם מתן תורה, שהצורך בזה הי' בכדי להסביר להמלאכים גודל מעלת התורה, שנתנת התורה למטה הו"ע המשכת העצם, ועי"ז שיפעלו עלי' למטה, הנה עי"ז יתעלו בדרך ממילא גם המלאכים, וכידוע⁷⁴ המשל שבכדי להגבי' בנין צריכים להרים אותו מתחתיתו, ועי"ז נגבה בדרך ממילא כל הבנין, וענין זה פעל שנעשו המלאכים אוהבים ונתנו לו מתנות.

וכן הוא בכל שנה ושנה, שחוזרים וניעורים הענינים שהיו במתן תורה, ובשעה שישראל מחליטים בערב היום דמ"ת ובלילה שלפני מ"ת ובשעת מ"ת, לקיים התומ"צ, ובהביטול דהקדמת נעשה לנשמע, הנה עי"ז נעשה עוד הפעם מחדש ביטול הגזירה דעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה, ובאופן דאני המתחיל, כמ"ש⁷⁵ וירד הוי' על הר סיני, ונמשכים הגילויים דמתן תורה, שזהו מעין דלעתיד, וגם המלאכים נותנים מתנות, וזה מעמיד את ישראל בקרן אורה ובקרן ברכה ובקרן תורה⁷⁶.

74) תו"א בראשית ד, א. וראה גם סה"מ
תרנ"ד ע' רנח.
75) יתרו יט, כ.
76) חסר סיום המאמר (המו"ל).

70) ראה תדבא"ר רפי"ח.
71) שמו"ר פ"ל, ט.
72) תהלים קמז, יט.
73) ראה סה"מ תרכ"ח ע' פז ואילך.